Raadsvoorstel: Z/23/752467/D-921512
Onderwerp: **Alblasserwaard & Vijfheerenlanden Samenwerken vanuit de opgaven**

Datum: 28 mei 2024
Portefeuillehouder: Reinie Melissant - Briene
B&A: 20 juni 2024
Raadsvergadering: 4 juli 2024
Opsteller: Dieleman, Jurjen
Geeft voorstel begrotingswijziging: Ja

Onderwerp:

Alblasserwaard & Vijfheerenlanden Samenwerken vanuit de opgaven

Voorstel:

Wij stellen u voor:

1. De notitie “Alblasserwaard & Vijfheerenlanden: Doorontwikkeling vanuit de inhoudelijke opgaven” (D-915343) vast te stellen en daarmee de toekomstige samenwerking in de regio vanuit de opgaven vorm te geven via het Regioplatform AV.
2. Geen zienswijze in te dienen op het concept liquidatieplan (D-921510) Gemeenschappelijke Regeling Regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden.
3. Het college toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke Regeling Regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden op te heffen.

Aanleiding:

In opdracht van het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Alblasserwaard en Vijfheerenlanden is door TwynstraGudde het rapport “Samenwerken in een veranderend landschap” opgesteld. Het rapport is een evaluatie van en toekomstverkenning naar de samenwerking in de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden. Op basis van dit rapport is de nu voorliggende notitie “Alblasserwaard & Vijfheerenlanden: Doorontwikkeling vanuit de inhoudelijke opgaven” opgesteld. De notitie is gezamenlijk opgesteld vanuit de gemeenten Gorinchem, Molenlanden en Vijfheerenlanden.

Kern van de notitie is om de regionale samenwerking verder te ontwikkelen vanuit de inhoudelijke opgaven gebaseerd op lokale ambities. In de notitie is per opgave inzichtelijk gemaakt op welke manier we samenwerken en hoe we dit organiseren, nu en in de toekomst.

Een (lokale) opgave op een bepaald thema staat niet op zichtzelf maar is onderdeel van een groter geheel. Een bredere blik en beschouwing is dan ook van belang. Vanuit de lokale ambities ontstaan opgaven die leiden tot samenwerking en een gedeelde ambitie op opgaven. Dit is uitgewerkt in de notitie aan de hand van de volgende adviezen:

- Zorg dat de gemeentelijke regiostrategie duidelijk is en borg het regionaal denken binnen de gemeentelijke organisaties, waarbij werken vanuit de inhoudelijke opgaven het basisprincipe is;
- Formuleer de beleidsdoelstellingen en ambities vanuit de inhoudelijke opgaven in gezamenlijkheid met de betrokken partners en stel deze bestuurlijk vast;
- Zoek en benut actief vanuit de inhoudelijke opgave (en de organisatievorm daarbij) de integraliteit en afstemming met aanpalende opgaven en samenwerkingsverbanden/partners;
- Behoud een platform AV op het niveau van de regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden, onder andere ten behoeve van de regionale identiteit en blijvende onderlinge afstemming.

De keuze om de regionale samenwerking voort te zetten vanuit de inhoudelijke opgaven maakt dat de bestaande gemeenschappelijke regeling beëindigd kan worden.

Op 29 januari en 13 mei zijn er gezamenlijke radenbijeenkomsten geweest waarbij de aanwezigen zijn meegenomen in het vraagstuk en er ook gelegenheid was om inbreng / reactie te geven. Deze inbreng is

gewogen en meegenomen bij het definitief maken van de voorliggende stukken.

Beoogd effect:

Een doelmatige en efficiënte regionale samenwerking ten behoeve van realisatie van de gezamenlijke opgaven.

Argumenten:

1.1 Er is aanleiding om de samenwerking in de Regio Alblasserwaard en Vijfheerenlanden te herijken.
De belangrijkste aanleidingen zijn.

- Herindelingen en schaalvergroting van gemeenten in de regio;
- De wijziging van de provinciegrens en de effecten die dat heeft;
- Wijziging van en differentiatie in schaalniveaus waarop opgaven worden uitgevoerd;
- De ervaren ineffectiviteit van de bestaande samenwerking via de gemeenschappelijke regeling.

Deze elementen worden nader geduid in de rapportage van TwynstraGudde en de notitie.

1.2 Samenwerking vanuit de inhoudelijke opgaven sluit aan bij de beweging die gaande is, is flexibel en sluit aan op de verschillende schaalniveaus
Realiteit is dat de beweging om samen te werken vanuit de inhoudelijke opgave op vele terreinen al gaande is. Enerzijds door de dynamiek van opgaven, maar ook door externe factoren. In basis sluit de voorgestelde lijn dan ook aan op de bestaande praktijk. Belangrijk voordeel van de voorgestelde lijn is dat de opgave of het inhoudelijke vraagstuk centraal staat en de wijze van werken flexibel en passend bij de opgave is. Niet de structuur is leidend maar de opgave. In de notitie is per opgave inzichtelijk gemaakt op welke wijze de samenwerking nu plaatsvindt. Dit overzicht laat zien dat bijna ieder vraagstuk zijn eigen schaalniveau heeft. Bestaande overkoepelende of algemene structuren sluiten hier niet meer goed bij aan en dragen niet bij aan de gewenste flexibiliteit.

1.3 Werken vanuit de inhoudelijke opgaven biedt kansen
Enerzijds wordt vervolg gegeven aan de beweging om te werken vanuit de opgaven. Anderzijds biedt het op diverse opgaven nieuwe kansen en perspectieven. Hierbij kan met name worden gedacht aan de opgaven bereikbaarheid en de samenwerking binnen Dijkring 16. In de voorliggende notitie is dit per opgave uitgewerkt. Benadrukt wordt dat gezamenlijke opgaven kunnen ontstaan vanuit lokale ambities.

1.4 Verbinding op schaal van Alblasserwaard en Vijfheerenlanden blijft
De gemeenten in de regio AV zijn verbonden door een gedeelde historie. De onderlinge verbondenheid en afhankelijkheid is te zien in de wijze waarop men samenleeft en in de dagelijkse stroom van mensen in het gebied voor werk, onderwijs en zorg. Dit blijft zeker bestaan na opheffing van de gemeenschappelijke regeling.
Daarbij blijft de verbinding bestaan door het regioplatform. Hiervan uit wordt ook de integraliteit bewaakt en ontmoeting gestimuleerd. Het platform biedt flexibiliteit waardoor het ook gemakkelijker wordt om andere partners te betrekken. Het doel en de taak van het platform staan beschreven in de bijgevoegde notitie. De concrete invulling wordt vormgegeven na besluitvorming. Hierbij wordt ook nadrukkelijk het maatschappelijk middenveld zoals het Gebiedsplatform betrokken. Het platform wordt vanuit de drie gemeenten vormgegeven en ondersteund en betreft dus geen eigenstandige entiteit. Door het vorm te geven vanuit de drie gemeenten is er een betere aansluiting met de eigen gemeentelijke organisaties.

1.5 Voorliggend voorstel sluit aan op de adviezen van TwynstraGudde
Voorliggende notitie is een nadere uitwerking van het rapport “Samenwerken in een veranderend landschap” zoals door TwynstraGudde opgesteld.

1.6 Consultatie van de partners heeft plaatsgevonden

De direct betrokken partners Waterschap Rivierenland en de Provincies Utrecht en Zuid-Holland zijn geconsulteerd. De ontvangen reacties onderschrijven de voorgestelde lijn. De provincie Utrecht geeft aan dat gelet op de bestaande samenwerkingsverbanden en het beperkte gebied van de provincie Utrecht in de regio, er vanuit provincie Utrecht geen behoefte is aan structurele deelname aan het Strategisch Beraad. Wel wordt de provincie Utrecht graag betrokken wanneer hier inhoudelijk of bestuurlijk aanleiding toe is. In bredere zin is bij partners informatie opgehaald bij de opstelling van het rapport van TwynstraGudde.

2.1 De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen
Op basis van de gemeenschappelijke regeling heeft de gemeenteraad de bevoegdheid om een zienswijze in te dienen op het concept liquidatieplan van de gemeenschappelijke regeling voordat dit door het AB van de GR wordt vastgesteld.

2.2 Er wordt geen aanleiding gezien om een zienswijze in te dienen omdat voldaan wordt aan de vereisten
Na beoordeling wordt geconstateerd dat het liquidatieplan voldoet aan de wettelijke en technische vereisten en tevens de basis is voor feitelijk opheffing van de gemeenschappelijke regeling en de daarmee samenhangende afwikkeling van alle voorkomende zaken.

3.1 Beëindiging van de gemeenschappelijke regeling vloeit voort uit de keuze om de regionale samenwerking voort te zetten vanuit de inhoudelijke opgaven
In lijn met het rapport van TwynstraGudde wordt geconstateerd dat de gemeenschappelijke regeling geen meerwaarde / functie meer heeft in het nieuw beoogde model. Deze lijn wordt gevolgd in de notitie. Met de beëindiging van de gemeenschappelijke regeling wordt onnodige ballast en bestuurlijke drukte weggenomen. Daarbij was nog maar sprake van een beperkte gemeenschappelijke regeling waarbij de inhoudelijke opgaven reeds sinds 2018 bij de lokale gemeenten waren belegd.

3.2 De gemeenteraad dient toestemming aan het college te verlenen
De GR AV is een collegeregeling. Dat betekent dat de colleges moeten besluiten over de opheffing van de regeling. De GR vereist dat het college dit pas doet nadat de gemeenteraad aan het college toestemming verleent om de gemeenschappelijke regeling op te heffen.

Risico's:

1.1 Alternatieven kunnen overwogen worden
In het rapport van TwynstraGudde zijn twee alternatieve scenario`s overwogen, zijnde:

- Huidige gemeenschappelijke regeling doorzetten
- Bestuursovereenkomst

Deze scenario`s zijn afgewogen met het voorliggende scenario "Samenwerken vanuit de opgaven". Op basis van de door TwynstraGudde beschreven nadelen van deze scenario's is gekozen om deze niet voor te stellen.

3.1 Besluitvorming van alle drie de gemeenten is nodig om tot beëindiging van de gemeenschappelijke regeling over te gaan
Een gelijkluidend voorstel ligt voor bij de gemeenteraden van de andere twee deelnemende gemeenten. Mocht hier onverhoopt een afwijkend besluit worden genomen ten aanzien van beëindiging van de gemeenschappelijke regeling dan zal de situatie op dat moment bezien worden.

Financiën:

De jaarlijkse gemeentelijke bijdrage van de gemeente Gorinchem aan de Gemeenschappelijke Regeling Regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden bedraagt circa € 71.000. In basis vervalt deze bijdrage per 1 januari 2025 bij opheffing van de gemeenschappelijke regeling. Wel is het aan te bevelen om een werkbudget beschikbaar te houden voor invulling van het regioplatform.

Na opheffing van de gemeenschappelijke regeling resteert er reëel gezien een positief bedrag (zie liquidatieplan) dit zal worden uitgekeerd aan de deelnemers. Het precieze bedrag dat aan de deelnemende gemeenten wordt uitgekeerd zal worden bepaald na afwikkeling van de verplichtingen van de GR AV. Naar verwachting is dit in de loop van 2025.

Participatie:

Consultatie van de betrokken partners bij de samenwerking heeft plaatsgevonden. Zie hiervoor argument 1.6.

Communicatie:

Het besluit zal worden gecommuniceerd aan het Dagelijks Bestuur van de Regio waarna de formele stappen zullen worden gezet om tot beëindiging van de gemeenschappelijke regeling over te gaan.

Duurzaamheid:

Niet van toepassing.

Vervolgproces:

Parallel aan de beëindiging van de gemeenschappelijke regeling zal het Regioplatform AV worden vormgegeven / ingevuld. Tevens zal vervolg worden gegeven aan de samenwerking vanuit de inhoudelijk opgaven zoals opgenomen in de voorliggende notitie.

Bijlagen:

1 Rapport TwynstraGudde “Samenwerken in een veranderend landschap” (D-915340)
2 Notitie Alblasserwaard & Vijfheerenlanden: Doorontwikkeling vanuit de inhoudelijke opgaven (D-915343)
3 Concept liquidatieplan Gemeenschappelijke Regeling Regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden (D-921510)

Burgemeester en wethouders van Gorinchem,
de secretaris, de burgemeester,

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Gorinchem,

Gelet op het raadsvoorstel van het college d.d. 4 juni 2024
Gelet op de wettelijke bepalingen

Besluit:

1. De notitie “Alblasserwaard & Vijfheerenlanden: Doorontwikkeling vanuit de inhoudelijke opgaven” (D-915343) vast te stellen en daarmee de toekomstige samenwerking in de regio vanuit de opgaven vorm te geven via het Regioplatform AV.
2. Geen zienswijze in te dienen op het concept liquidatieplan (D-921510) Gemeenschappelijke Regeling Regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden.
3. Het college toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke Regeling Regio Alblasserwaard & Vijfheerenlanden op te heffen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 4 juli 2024

Griffier, Voorzitter,